

Tyresö kommun
Kommundirektörens stab
Kerstin Hedén
08-5782 7591
kerstin.heden@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2012-01-19

1 (7)

Diarienummer
~~2012/KS 007744~~
2011/KS 0319-004

Kommunstyrelsen

Förslag till förstudie inför arbetet med att bygga framtidens gymnasieutbildning i Tyresö

Förslag till beslut

I enlighet med vad som redovisas i tjänsteskrivelsen ska en förstudie genomföras under första halvåret 2012 med målet att

- ta fram vision och ambitionsnivå för framtidens gymnasieutbildning i Tyresö,
- formulera ett uppdrag till gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden om att starta ett projekt för genomförande, inkl ny skolbyggnad
- ge förslag till övergripande struktur för styrning och återkoppling av projektet, samt
- undersöka möjligheten att inrätta ett Advisory Board.

Ledamöterna i kommunstyrelsens beredning och gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens presidium får i uppdrag att genomföra förstudien.

Förstudien ska redovisas till kommunstyrelsen senast den 25 september 2012

Bo Renman
Kommundirektör

Britt-Marie Lundberg-Björk
Utvecklingschef

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Gymnasieskolan genomgår för närvarande stora förändringar. Utbildningsreformen GY 11 (Gymnasieskola 2011), med högskoleförberedande program och yrkesprogram, trädde i kraft vid halvårsskiftet 2011. Behörighetsreglerna för gymnasieprogrammen ändrades och ett nytt betygssystem infördes.

Kommunerna i Stockholms län står inför utmaningen att antalet ungdomar i gymnasieålder minskar med 20% fram till 2015/16 innan antalet ungdomar återigen ökar för att kring 2020 åter vara i samma antal som idag. Vidare har länets kommuner tecknat ett samverkansavtal som ger eleverna möjlighet att bli förstahandsmottagna till den gymnasieutbildning de väljer inom hela länet. Konkurrensutsättning av skolan innebär att utbudet av program ökar. Detta gynnar inte alltid eleverna eftersom konkurrensen ibland leder till att skolor marknadsförs på ett sätt som är svårt att leva upp till. Antalet friskolor har också ökat kraftigt i länet. Hösten 2011 gick 40% av gymnasieeleverna i friskolor och 60% i kommunala skolor. Det finns en överetablering av utbildningsplatser i länet vilket gör att ungdomars val av gymnasieutbildning är avgörande för en skolas verksamhet och ibland även villkor för dess överlevnad.

Det är mot denna bakgrund kommunen har låtit genomföra en omvärldsanalys som stöd för det fortsatta arbetet inom gymnasieområdet, se bilagan ”Det handlar om elevens val.”

Omvärldsanalysen

År 2011 valde 76 % av Tyresös ungdomar andra gymnasieskolor än kommunens egen och få ungdomar utifrån sökte till Tyresö gymnasium. Sjunkande elevunderlag och fortsatt ökad konkurrens inom länet gör det nödvändigt att se över och ompröva och vidta åtgärder under kommande femårsperiod.

För att skapa en attraktiv gymnasieutbildning i Tyresö gäller det att bredda perspektivet till alla Tyresös ungdomar, det vill säga även dem som förmodas välja gymnasieutbildning i andra kommuner. Detta förutsätter att kommunens

egen gymnasieskola även attraherar ungdomar från andra kommuner. Sammantaget ställer konkurrens krav på kommuners förmåga att anpassa sitt utbud till ett vikande och osäkert elevunderlag samt en föränderlig utbildningskarta och ansökningsbild.

Elevens val påverkas av en mängd faktorer. Flera undersökningar redovisar att eleven inför skolvalet tycker att skolans kvalitet är mycket viktig. När eleven sedan väljer spelar ofta mer känslomässiga faktorer in. Det kan då handla om skolans rykte, status och läge. Flickor väljer i högre grad än pojkar att söka sig till friskolor i Stockholms innerstad och till teoretiska program. En jämförelse med grannkommunerna visar att Tyresös elever i högre grad söker sig bort från hemkommunen.

Kommuner och andra huvudmän har möjlighet att utforma sitt utbud efter elevers ansökningsmönster, lokala förhållanden, arbetsmarknadens behov samt pedagogiska eller andra idéer. Ju starkare konkurrensförhållande som finns mellan olika skolor, desto större incitament att på något sätt särskilja sig och få elever att välja just dem.

Frågan om att bygga om och modernisera gymnasiets lokaler i Tyresö har aktualiserats. Utifrån omvärldsanalysen ser detta ut att vara en återvändsgränd, framför allt på grund av alltför stor lokalyta och isolerat läge.

En summering av argumenten för att inte stanna kvar i nuvarande byggnad är att

- allt färre elever väljer skolan i första hand och trenden ser ut att fortsätta då elevantalet minskar och konkurrensen ökar
- lokalytorna är för stora och kostsamma med hänsyn till elevunderlaget
- lokalerna är inte anpassade för dagens pedagogik
- lokalerna är nedslitna
- skolan ligger isolerat
- kommunikationerna otillfredsställande för att locka fler elever trenden att allt färre flickor söker är svår att bryta inom nuvarande koncept effektiva åtgärder krävs för att vända den nedåtgående spiralen

Framgångsfaktorer

Omvärldsanalysen lyfter fram ett antal erfarenhetsbaserade framgångsfaktorer samt förutsättningar för att nå målet att ha en attraktiv gymnasieutbildning i Tyresö. Framgångsfaktorerna, som här kan likställas med behov av åtgärder, handlar om att skapa ett koncept och ett innehåll som gör skolan attraktiv och framgångsrik inom de förutsättningar och den ram som en nybyggnad ger.

Identifierade framgångsfaktorer/behov av åtgärder

- Nya lokaler
- Mer centralt läge med väl fungerande kommunikationer
- Flexibla och ytsmarta lokaler
- Olika huvudmän som bedriver utbildning i samma byggnad
- Vuxenutbildning och yrkeshögskola/annan högskoleutbildning i lokalerna
- Fortsatt och utvecklat samarbete med näringsliv och högskola
- Samarbete även med förskola och grundskola
- Smalare (färre program) profilerat och blandat programutbud med både yrkes- och högskoleförberedande program
- Profil som sticker ut

Förslag till genomförande av förstudie våren 2012

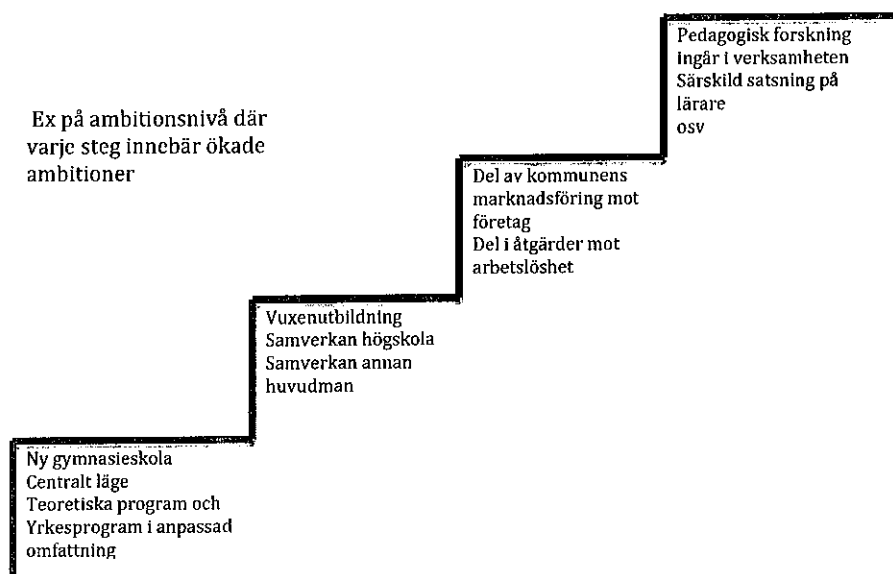
Utgångspunkten är att ett framtida gymnasium ska ha förutsättningar att bedriva en attraktiv, välrenommerad och konkurrenskraftig utbildning inom de ramar som medges enligt den läns gemensamma prislistan. Skolan ska profileras så att den attraherar inte bara Tyresös ungdomar utan att den också är ett gott alternativ till elever från andra kommuner. Det kräver helt nya lokaler med ett bättre läge. Genomförandet bör ske i projektform. För att lyckas krävs att förarbetet genomförs noggrant och får ta tid. Därför föreslås att en förstudie genomförs under våren 2012 med inriktning som följer:

1. Mål och ambitionsnivå fastställs på kommunledningsnivå

Förutsättningar för att lyckas med projekt är att förarbetet genomförs noggrant och får ta tid. Beslutsnivå och verkställandenivå måste tydliggöras liksom vad som ska åstadkommas. Målet behöver fastställas och relateras till vision och ambitionsnivå för att kunna uppnås. Befintlig målformulering ”En attraktiv och

konkurrenskraftig skola som tilltalar dagens ungdom och är en arena för olika verksamheter” är tydlig i den meningen att den är mätbar men den anger inte på vilka sätt skolan ska vara attraktiv och konkurrenskraftig, vilka ungdomar som ska attraheras och vilken profil eller inriktning de olika verksamheterna ska bestå av. Här behövs en målbild som skall uppnås om 5-10 år som även beskriver ambitionsnivån.

Exempel på frågor som behöver besvaras är vilken roll den satsning som görs ska ha i kommunens plan för tillväxt, infrastruktur, utveckling av nytt centrum etc. Mer konkret kan det vara att skapa en unik lärmiljö med lärande, forskning och näringsliv i samarbete eller en mer innovativ/framtidsinriktad lärmiljö med olika skolhuvudmän och skolformer i samverkan. Nedanstående trappa är ett exempel ambitionsnivå där varje steg innebär ökade ambitioner.

Kunskaps Gallerian i Sickla, Väsby Nya Gymnasium och Österåkers gymnasium är exempel på nya skolor som kan vara intressanta att besöka inom ramen för förstudien innan vision, mål och ambitionsnivå definieras.

2. Uppdrag till gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden ska definieras

Uppdraget till gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden behöver definieras utifrån den målbild som tagits fram. Det handlar om att ta fram projektdirektiv innehållande mål och ambitionsnivå, dvs VAD som ska göras, att ange när, dvs

inför vilka beslutspunkter, återkoppling till kommunstyrelse/beslutade målgrupper ska ske. I projektdirektivet kan exempelvis förslag till lokalisering, dimensionering, program, modell för samarbete med högskola och näringsliv och vad som behöver upphandlas ingå.

Projektdirektivet bör vidare innefatta ett uppdrag att ta fram en plan för pågående gymnasieutbildning. Detta för att ta till vara möjligheten att göra eleverna till goda marknadsförare och personalen mer benägen att satsa och stanna kvar. Den tid som åtgår för projektering och byggnad innebär en stor påfrestning för pågående utbildning i Tyresö gymnasium.

3. Former för styrning av projektet måste klargöras

Kommunstyrelsen tar fram och beslutar om övergripande struktur för styrning och återkoppling av projektet. En förutsättning för ett gott resultat är även beroende av att projektets olika intressenter får möjlighet till påverkan och delaktighet. Identifikation och minimering av olika risker är också viktigt.

Noggrannhet i följande punkter är exempel på vad som bör tydliggöras för att projektet ska lyckas och att vision, mål och ambitionsnivå uppnås

- Ram/förutsättningar, budget och tidplan: ansvar KS
- Modell för återkoppling: ansvar övergripande KS
- Bred politisk enighet om satsningen
- Projektorganisation med tydlighet angående beslut och genomförande på alla nivåer (projektdirektiv och projektplan samt rollfördelning mellan projektägare, beställare och projektledare)
- Tjänstemän på kommunlednings- och förvaltningsledningsnivå med kompetens inom pedagogik, samhällsplanering, ekonomi och fastighetsförvaltning ska involveras
- Projektledaren ska ha tydliga direktiv och ett tydligt mandat, inkl ekonomiska ramar
- Projektgrupp/er med väl genomtänkt sammansättning, tydliga uppdrag och avsatt tid för projektarbetet
- En process som klarar personbyten (även om detta inte är önskvärt finns risk då projektet löper under lång tid)
- Inspiration från goda exempel, finns i länet

- Levande och återkommande diskussion om vad som gör en skola attraktiv
- Elever och personal med tidigt i diskussionen
- Personalorganisationerna med från början
- Medvetenhet om att det finns stor risk för önsketänkande och en beredskap för att hantera detta
- Tidiga besked om vad som kommer att bli unikt för den nya skolan
- Kommunikationsplan och kommunikation direkt vid projektstart

4. Advisory Board

Ett Advisory Board är en rådgivande resurs till nämnden och består av personer som med sin specifika kompetens och kontaktnät kan bidra till projektets/verksamhetens utveckling. Det kan vara en styrka att ha med både under genomförandet och när verksamheten kommit igång. Möjligheterna att inrätta ett Advisory Board bör därför ingå i förstudien.